7. Наумов В. С. Лирика немецкого экспрессионизма сквозь призму русского авангарда: об одном стихотворении Б. Лапина // Уральский филологический вестник. 2016. №1. С. 20-26.
8. Пестова Н.В., Мальцева И.Г. Фрагменты национальной языковой картины мира: цвет (на примере поэзии Г. Тракля и его переводов на русский язык) // Сопоставительная лингвистика: Бюллетень Уральского лингвистического общества. Екатеринбург, 2003. № 2. С. 98.
9. Тракль Г. Твори / упоряд., пер. з нім., передм. Т. Гаврилів. Л.: Просвіта. 1997. 303 с.
10. Трунов Т. Г., Воденикова М. А. Представления о сновидениях: основные модели // Вестник Пермского университета. 2012. №1(9). С. 65.
11. Юнг К.-Г. Душа і смерть [Електронний ресурс] // Отечественные записки.
12. 2006. № 1. Режим доступу: http://www.strana-oz.ru/2006/1/dusha-i-smert.
13. Herz B. Trakl: the Elis Poems. [Електронний ресурс] // Nine Mile Magazine. Режим доступу: https://talkaboutpoetry.wordpress.com/2016/03/29/trakl-the-elis-

Гуцало Надія
Науковий керівник: доц. Дідук-Ступяк Г.І.

УРАХУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ТРУДНОЩІВ ПРИ НАВЧАННІ АУДІЮВАННЮ У П'ЯТИКЛАСНИКІВ

У цьому параграфі ми ставимо перед собою мету перерахувати і розглянути основні труднощі розуміння і сприйняття мови на слух.

Аудіювання аж ніяк не є легким видом мовленнєвої діяльності. У статті З.А. Кочкіної наголошується, що «... засвоєння іноземної мови і розвиток мовних навичок здійснюється головним чином через аудіювання». Тому аудіювання викликає найбільші труднощі[2, с. 3].

Правильним видається не усунення, а поступове і послідовне подолання труднощів у процесі навчання. Як вказують психологи, найбільш ефективним є таке тренування, яке здійснюється в умовах високої напруги психіки індивіда, мобілізації його волі й уваги, чіткого функціонування всіх механізмів.

Учням необхідно пояснювати, яким важливим є уважне, зосереджене вслухання в те, що говориться, співвіднесення того, що вони чують, з конкретною ситуацією, із зоровим сприйняттям цієї ситуації. Сюди відносяться предметна наочність, жести вчителя, міміка і т.д., тобто все те, що є характерним для осмислення при спілкуванні [2, с. 4].

Уміння слухати є запорукою успіху у вивченні мови. Воно досягається за допомогою спеціальних установок вчителя, покликаних формувати і виховувати самодисципліну в учнів, наприклад, уміння зосереджено слухати вчителя, товариша, диктора; намагатися утримати в пам'яті сприйняту інформацію; зрозуміти сприйнятий звуковий ланцюг, виходячи із ситуації, в якій проходить слухання і т. д.

Як вже було сказано раніше, успішність аудіювання на різних етапах навчання визначається і суб'єктивними, і об'єктивними факторами. Розглянемо деякі особливості пред'явлення тексту і умов, в яких протікає його сприйняття (об'єктивний фактор), а також пов'язані з цим труднощі.

Основною перешкодою для сприйняття мови на слух, на думку Ляховицького М.В. [3, с. 86], є відсутність мовного середовища, в результаті чого звукова форма слова стає менш сильним подразником, ніж графічна, що і веде до невпізнавання слів, відомих учням. Учні звикають сприймати інформацію в основному зоровим каналом. Учитель дозволяє їм користуватися текстом при його обговоренні та переказі і зчитувати пропоновані опори, які часто мають розгорнутий характер. В цьому випадку вчитель сам гальмує розвиток слухового сприйняття. Подолання цих труднощів можливе лише в тому випадку, якщо вчитель буде більше навантажувати слуховий канал учнів, привчатиме їх до сприйняття інформації на слух, при використанні опор враховуватиме їх динамічний характер. Найбільш ефективним є такий шлях, коли вчитель свідомо веде учнів від сприятливих умов навчання до несприятливих, від наявності вербальних опор до поступового їх зняття.

Розуміння мови на слух об'єктивно ускладнюється також такими особливостями слухового сприйняття як неповторність і короткочасність, що призводить при нерозумінні окремих елементів повідомлення до порушення цілісності сприйняття. Зіткнувшись з нерозумінням мови учнями, вчитель часто вдається до багаторазового повторення повідомлення, що мало сприяє цілям навчання аудіюванню. Повторне прослуховування повинне бути виправданим навчальним завданням. Так, можна запропонувати учням при першому прослуховуванні завдання на розуміння загального змісту, а завдання на розуміння деталей і ідей повідомлення – при другому. Іноді вчитель "допомагає" розумінню, що, так само як і багаторазовість повторення одних і тих же фраз, не веде до поставленої мети, а демобілізує учнів, які не слухають. Труднощі аудіювання часто є результатом відсутності вимогливості вчителя до своєї мови, коли текст пред'являється в його виконанні. Уповільнений темп мови, її невиразність, нечітка дикція, багатослівність, формальні цільові установки – все це ускладнює розвиток уміння розуміти звукову мову.

Правильний темп мовних повідомлень визначає, як відомо, не тільки швидкість і точність їх розуміння, а й ефективність їх запам'ятовування. Існує, як підкреслює Н.І. Гез [1, с. 32], гранична швидкість пред'явлення мовних повідомлень, перевищення або заниженість якої веде до різкого падіння активності і помітному зниженню рівня розуміння, стомленню, зниженню емоційного тонусу. У разі перевищення швидкості, розуміння ускладнюється посиленим редукуванням звуків, скороченням пауз між синтагмами, відсутністю часу для усвідомлення сенсу. При занадто повільному темпі розтягується фаза сприйняття, ускладнюється процес інтеграції значень окремих одиниць. В процесі спілкування найбільш уживаним є середній темп мови. 200 і 300 складів на хвилину позначається як темп «нижче середнього» і «вище середнього». У навчанні бажано виходити з природного темпу мовлення, який буде різним для різних мов.

Таким чином, темп мови повинен бути нормальним. У слабко підготовлених класах можна давати інформацію порціями, збільшуючи тривалість пауз між синтагмами, пропозиціями, абзацами для осмислення змісту. Суттєвим є те, що інтонаційний малюнок мови, її просодичні характеристики залишаються природними. Можна також рекомендувати збільшувати час на подолання труднощів перед сприйняттям тексту. На розуміння тексту впливає його смислова організація. Розповідь повинна будуватися так, щоб легко виділялася головна думка, а деталі примикали до неї. Причому, якщо головна думка виражена на початку повідомлення, воно розуміється на 100%, в кінці повідомлення – на 70%, в середині – на 40% [1; с. 32].

Цілий ряд труднощів пов'язаний з відсутністю чітко організованого контролю при аудіюванні. Якщо контроль не буде регулярним, то не доводиться розраховувати на його ефективність. Дуже важливо, щоб контроль охоплював всіх учнів. Для більш раціональної організації контролю аудіювання пропонується враховувати різну складність прийомів контролю, починати з простіших прийомів, що вимагають мінімум продуктивних форм мовлення, наприклад відповідей на загальні питання, і поступово переходити до більш складних («охарактеризуй», «поясни чому» і т.п.). При використанні прийомів, пов'язаних з мовною активністю школярів, необхідно враховувати їх мовну підготовку. Скільки б разів повідомлення не читалося, форми контролю повинні співвідноситися з розумінням різного ступеня глибини: від пояснення поверхневих фактів до глибинних.

Аналіз явищ, що ускладнюють сприйняття мови на слух, дозволяє правильно відібрати і градувати матеріал, що використовується для навчання розумінню на слух, і служить підставою для розробки системи вправ спрямованих на те, щоб навчити учнів подоланню розглянутих труднощів.Основні висновки, які на підставі цього аналізу можна зробити, полягають у тому, що, навчаючи аудіювання, необхідно з певного моменту ставити учня в такі умови, в яких він повинен буде зіткнутися з цими труднощами. Кожен раз потрібно, щоб у матеріалі для аудіювання були присутні якісь посильні труднощі, з якими учень був в змозі впоратися самостійно.

Таким чином, наявність значних і різноманітних труднощів аудіювання є безперечним фактом. Очевидно, що для успішного навчання аудіювання потрібна методична система, яка враховує ці труднощі і забезпечує їх подолання.

Зняття труднощів полегшує оволодіння аудіюванням і дає швидкі і відчутні результати. Однак таке штучне полегшене аудіювання не готує до сприйняття природної мови, оскільки всі усунені труднощі в ній присутні, а до їх подолання учень не підготовлений.

Дуже важливим фактором у навчанні аудіювання є підтримка постійного інтересу учнів, тобто їх постійна мотивація, де основними чинниками є: правильний підбір тексту (рівень труднощіі і цікавість змісту), створення ситуації спілкування перед сприйняттям тексту і різні завдання, які передбачають контроль прослуханого і вихід в інший вид діяльності після сприйняття тексту.

Отже, навчання аудіювання є одним з основних напрямів роботи вчителя в школі, оскільки аудіювання, поряд з говорінням, забезпечує можливість спілкування. Проте, цей напрям викликає найбільші труднощі в навчанні, як з боку вчителя, так і з боку учнів. Тому вчитель повинен не тільки знати що таке аудіювання, але вивчити, а потім постійно враховувати в своїй роботі суб'єктивні та об'єктивні фактори успішності навчання аудіювання; труднощі, пов'язані з цим процесом і шляхи їх подолання; методику і прийоми роботи в умовах контактного і дистантного аудіювання, а також контролю аудіювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гез. Н. И. «Роль условий общения при обучении слушанию и говорению» // Иностранные языки в школе. 1981. №5 С. 32.
2. Кочкина З. А. «Аудирование: что это такое?» // Иностранные языки в школе. 1964. № 5. С. 3-6.
3. Ляховицкий М. В. Методика преподавания иностранньїх языков. М. : Высшая школа. 1981. 160 с.

Балуєва І.
Науковий керівник – доц. Головата Л. М.

НАПИСАННЯ ТВОРЧИХ РОБІТ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Життя доводить, що в складних умовах, які постійно змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина творча, гнучка, креативна, здатна до генерування і використання нових ідей, задумів, підходів та рішень. Проблема творчості стала в наші дні особливо актуальною, тому що саме творчі люди створюють нове, неповторне у всіх сферах людської діяльності.

Актуальність дослідження проблеми творчого розвитку учнів загальноосвітніх навчальних закладів зумовлена потребою у зростанні творчих ресурсів дитини в умовах глобалізації суспільства.

Сучасна концепція мовної освіти висуває на перший план завдання української мови як навчального предмета – навчити користуватися мовними засобами при сприйнятті (слуханні і читанні) та створенні (говорінні й письмі) висловлювань у різних сферах спілкування, а також розвивати мислення, творчі здібності і вміння кожної дитини.

Метою нашої статті є визначення місця творчих робіт у системі вправ з української мови.

Розвивати творчі здібності на уроках мови – це значить розвивати «ту природжену душевну здібність, яку називають даром слова, ввести дітей у свідоме володіння скарбами рідної мови і добитися засвоєння дітьми логіки цієї мови, тобто граматичних її законів в її логічній системі» [2, с. 102]. Лише за цієї умови задатки до володіння словом перетворюються в здібності.

У різних видах письмових робіт є більш чи менш виражений елемент творчості, бо в них так чи інакше виявляється особистість школяра, його обдарування, смаки, уподобання, рівень підготовки. Але творчою роботою слід вважати тільки таку, яка є наслідком цілком самостійної діяльності дитини в процесі осмислення нею певної теми, питання. На відміну від тренувальних вправ, для творчих робіт не дається готового матеріалу, а визначається тема або питання і дається творче завдання. Такі завдання можуть мати різний зміст, але об’єднує їх